

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

27. února 2014*

„Kasační opravný prostředek — Státní podpory — Režimy podpor poskytnutých společností působícím v oblasti sociálního bydlení — Rozhodnutí o slučitelnosti — Závazky přijaté vnitrostátními orgány za účelem dosažení souladu s unijním právem — Článek 263 čtvrtý pododstavec SFEU — Žaloba na neplatnost — Podmínky přípustnosti — Právní zájem na podání žaloby — Aktivní legitimace — Osobně a bezprostředně dotčení příjemci — Pojem „uzavřená skupina““

Ve věci C-132/12 P,

jejímž předmětem je kasační opravný prostředek na základě článku 56 statutu Soudního dvora Evropské unie, podaný dne 29. února 2012,

Stichting Woonpunt, se sídlem v Maastrichtu (Nizozemsko),

Stichting Havensteder, dříve Stichting Com.wonen, se sídlem v Rotterdamu (Nizozemsko),

Woningstichting Haag Wonen, se sídlem v Haagu (Nizozemsko),

Stichting Woonbedrijf SWS.Hhvl, se sídlem v Eindhovenu (Nizozemsko),

zastoupené P. Glazenerem a E. Hennym, advocaten,

účastnice řízení podávající kasační opravný prostředek (navrhovatelky),

přičemž další účastníci řízení je:

Evropská komise, zastoupená H. van Vlietem, S. Noëem a S. Thomasem, jako zmocněnci, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalovaná v prvním stupni,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení A. Tizzano, předseda senátu, A. Borg Barthet a E. Levits (zpravodaj), soudci,

generální advokát: M. Wathelet,

vedoucí soudní kanceláře: M. Ferreira, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 17. dubna 2013,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 29. května 2013,

* Jednací jazyk: nizozemština.

vydává tento

Rozsudek

- 1 Svými kasačními opravnými prostředky se společnosti Stichting Woonpunt, Stichting Havensteder, dříve Stichting Com.wonen, Woningstichting Haag Wonen a Stichting Woonbedrijf SWS.Hhvl domáhají zrušení usnesení Tribunálu Evropské unie ze dne 16. prosince 2011, Stichting Woonpunt a další v. Komise (T-203/10, dále jen „napadené usnesení“), kterým Tribunál odmítl jejich žalobu znějící na zrušení rozhodnutí Evropské komise C(2009) 9963 final ze dne 15. prosince 2009 nazvaného „Státní podpory E 2/2005 a N 642/2009 – Nizozemsko – Existující podpora a zvláštní podpora projektů pro společnosti působící v oblasti bydlení“ (dále jen „sporné rozhodnutí“).

Skutečnosti předcházející sporu a sporné rozhodnutí

- 2 Skutkový základ sporu vylíčil Tribunál v bodech 1 až 14 napadeného usnesení následujícím způsobem:

„1 Žalobkyně [...] jsou společnosti působící v oblasti bydlení (woningcorporaties, dále jen ‚wocos‘) usazené v Nizozemsku. Wocos jsou neziskové organizace, jejichž posláním je nabývat, stavět a pronajímat byty určené především znevýhodněným osobám a sociálně znevýhodněným skupinám. Wocos vykonávají rovněž jiné činnosti, jako jsou výstavba a pronájem bytů s vyšším nájmem, výstavba bytů určených ke koupi, jakož i výstavba a pronájem nemovitostí obecného zájmu.

2 Dne 15. prosince 2009 přijala Komise [sporné] rozhodnutí.

3 Co se zaprvé týče podpory E 2/2005, v roce 2002 nizozemské orgány oznámily Komisi všeobecný systém státních podpor placených ve prospěch wocos. Vzhledem k tomu, že Komise měla za to, že finanční opatření určená wocos mohla být kvalifikována jako existující podpory, vzaly nizozemské orgány následně své oznámení zpět.

4 Dne 14. července 2005 zaslala Komise nizozemským orgánům dopis v souladu s článkem 17 nařízení Rady (ES) č. 659/1999 ze dne 22. března 1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku [107 SFEU] (Úř. věst. L 83, s. 1; Zvl. vyd. 08/01, s. 339), v němž kvalifikovala všeobecný systém státních podpor placených ve prospěch wocos jako existující podpory (podpora E 2/2005) a vyjádřila pochybnosti o jejich slučitelnosti se společným trhem. Předběžně v něm Komise uvedla, že by nizozemské orgány měly změnit poslání veřejné služby svěřené wocos tak, aby sociální bydlení bylo určeno jasně vymezené cílové skupině znevýhodněných osob nebo sociálně znevýhodněných skupin. Podotkla, že jakékoli obchodní činnosti wocos musejí být vykonávány za tržních podmínek a že na ně nemohou být poskytnuty státní podpory. Konečně uvedla, že nabídka sociálního bydlení musí být přizpůsobena poptávce znevýhodněných osob a sociálně znevýhodněných skupin.

5 Po zaslání tohoto dopisu zahájila Komise jednání s nizozemskými orgány za účelem uvedení dotčeného režimu podpor do souladu s čl. 106 odst. 2 SFEU.

6 Dne 16. dubna 2007 podalo Sdružení institucionálních investorů v oblasti nemovitosti v Nizozemském království (Vereniging van Institutionele Beleggers in Vastgoed, Nederland) Komisi stížnost ve věci podpor poskytnutých wocos. V červnu 2009 se k této stížnosti připojila Vesteda Groep BV.

7 Dopisem ze dne 3. prosince 2009 nizozemské orgány navrhly Komisi závazky, jejichž cílem bylo změnit všeobecný systém státních podpor ve prospěch wocos.

- 8 Opatření obsažená ve všeobecném systému státních podpor vyplacených Nizozemskem ve prospěch wocos a dotčená řízením E 2/2005, jsou následující:
- a) státní záruky za půjčky poskytnuté Záručním fondem pro výstavbu sociálního bydlení;
 - b) podpory Ústředního fondu pro bydlení, podpory na projekty nebo podpory na racionalizaci ve formě půjček se zvýhodněnou sazbou nebo přímých dotací;
 - c) prodej pozemků obcemi za ceny nižší, než tržní ceny;
 - d) právo na půjčku u Bank Nederlandse Gemeenten.
- 9 Ve [sporném] rozhodnutí Komise kvalifikovala každé z těchto opatření jako státní podporu a konstatovala, že nizozemský systém financování sociálního bydlení představuje existující podporu, která byla vytvořena před vstupem Smlouvy o ES v platnost v Nizozemsku a následující reformy jí podstatně nezměnily.
- 10 V bodě 41 odůvodnění [sporného] rozhodnutí Komise uvedla:

„Nizozemské orgány se zavázaly změnit fungování wocos a opatření, která je zvýhodňují. Co se týče jednotlivých změn, nizozemské orgány předložily Komisi návrhy ustanovení. Nová pravidla jsou obsažena v nové ministerské vyhlášce, která vstoupila v platnost dne 1. ledna 2010 a v novém zákoně o bydlení, který vstoupil v platnost dne 1. ledna 2011. [...]“ (*neoficiální překlad*)

- 11 Komise přezkoumala slučitelnost podpory E 2/2005 týkající se systému financování wocos změněného na základě závazků přijatých nizozemskými orgány. Komise dospěla v bodě 72 odůvodnění [sporného] rozhodnutí k závěru, že „podpory poskytované na činnosti související se sociálním bydlením, které jsou například spojeny a výstavbou a pronájmem bytů určených pro jednotlivce, včetně výstavby a údržby související infrastruktury [...], jsou slučitelné s čl. 106 odst. 2 SFEU“. Komise proto přijala závazky nizozemských orgánů.
- 12 Co se zadruhé týče podpory N 642/2009, oznámily dne 18. listopadu 2009 nizozemské orgány nový režim podpor na obnovu upadajících městských čtvrtí, který byl kvalifikován jako „zvláštní podpora na projekty určená pro některé okresy“, jehož jsou wocos, které působí ve vybraných čtvrtích, příjemci. Tento nový režim podpor musí být uplatňován za stejných podmínek jako opatření existujícího režimu podpor změněného na základě závazků přijatých nizozemskými orgány.
- 13 Podpora N 642/2009 bude poskytnuta v podobě přímých dotací vyplacených Centraal Fonds Volkshuisvesting (Ústřední fond pro bydlení) na uskutečnění zvláštních projektů spojených s výstavbou a pronájmem bytů ve vymezených zeměpisných oblastech odpovídajících nejchudším městským společenstvím. Jejich financování bude zajištěno novou daní placenou neziskovými organizacemi wocos, které vykonávají činnost mimo problémové městské oblasti.
- 14 Komise měla ve [sporném] rozhodnutí za to, že podpora N 642/2009 je slučitelná se společným trhem. Rozhodla, že „[p]odpory poskytované na výstavbu a pronájem bytů určených pro jednotlivce, včetně výstavby a údržby související infrastruktury, a výstavbu a pronájem nemovitostí obecného zájmu, jsou slučitelné s čl. 106 odst. 2 SFEU“. Rozhodla se proto, že vůči oznámeným novým opatřením nevznesla námitky.“

Řízení před Tribunálem a napadené usnesení

- 3 Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 30. dubna 2010 podaly navrhovatelky na základě článku 263 SFEU žalobu znějící na zrušení sporného rozhodnutí.
- 4 Na podporu své žaloby uplatňovaly navrhovatelky několik žalobních důvodů.
- 5 Komise formálně nevznesla námitku nepřijatelnosti a úvodem zpochybnila přípustnost této žaloby, přičemž zaprvé tvrdila, že navrhovatelky nejsou v rozsahu, v němž se sporné rozhodnutí týká podpory E 2/2005, tímto rozhodnutím osobně dotčeny ve smyslu čl. 263 čtvrtého pododstavce druhé části SFEU, a zadruhé, že navrhovatelky nemají právní zájem na podání žaloby na neplatnost sporného rozhodnutí v části týkající se podpory N 642/2009.
- 6 V této souvislosti Tribunál rozhodl, že je třeba nejprve rozhodnout o této otázce.
- 7 V první řadě poté, co Tribunál konstatoval, že v rozsahu, v němž se sporné rozhodnutí týká podpory E 2/2005, není určeno navrhovatelkám, a poté, co v bodě 29 napadeného usnesení připomněl, že za těchto okolností podnik nemůže napadnout rozhodnutí Komise zakazující sektorový režim podpor, jestliže je tímto rozhodnutím dotčen pouze z důvodu své příslušnosti k tomuto sektoru a postavení možného příjemce uvedeného režimu, v bodě 30 tohoto usnesení rozhodl, že toto platí i pro žalobu znějící na zrušení rozhodnutí, kterým Komise, jež vzala na vědomí závazky přijaté vnitrostátními orgány, prohlásila změny dotčeného režimu podpor za slučitelné s vnitřním trhem.
- 8 V projednávaném případě Tribunál v bodech 31 a 32 napadeného usnesení konstatoval, že postavení wocos bylo přiznáno podle objektivních kritérií, která může splňovat neurčitý počet hospodářských subjektů jakožto možných příjemců podpory E 2/2005 uvedené ve sporném rozhodnutí.
- 9 Tribunál z toho vyvodil, že navrhovatelky nemohou být považovány za osobně dotčené sporným rozhodnutím v rozsahu, v němž se týká podpory E 2/2005, jen na základě jejich postavení jakožto wocos.
- 10 Poté Tribunál v bodech 38 až 50 napadeného usnesení odmítl argumentaci navrhovatelek.
- 11 Nejprve uvedl, že věci, v nichž byly vydány rozsudky Soudního dvora dovolávané navrhovatelkami na podporu jejich stanoviska, a sice rozsudky ze dne 22. června 2006, *Belgie a Forum 187 v. Komise* (C-182/03 a C-217/03, Sb. rozh. s. I-5479) a ze dne 17. ledna 1985, *Piraiki-Patraiki a další v. Komise* (11/82, Recueil s. 207), se liší od věci, která byla předložena Tribunálu, v tom, že v rámci těchto dvou rozsudků Soudního dvora příslušely žalobkyně ke skupině, jejíž velikost již nemohla být po přijetí dotčených rozhodnutí zvětšena.
- 12 Poté Tribunál rozhodl, že navrhovatelky nemohou tvrdit, že riziko nového schválení určité organizace jako woco je minimální, ani že dříve schválené wocos mohly být v okamžiku přijetí sporného rozhodnutí identifikovány. V této souvislosti připomněl, že možnost stanovit počet nebo dokonce totožnost právních subjektů, vůči nimž se opatření uplatní, neznamená, že tyto subjekty musejí být považovány za osobně dotčené tímto opatřením.
- 13 Konečně Tribunál v odpovědi na argument navrhovatelek, podle kterého existující wocos nejsou dotčeny sporným rozhodnutím stejným způsobem jako wocos, které budou schváleny v budoucnu, nejprve zdůraznil, že režim podpor, jenž je předmětem tohoto rozhodnutí, byl do budoucna prohlášen za slučitelný s vnitřním trhem. Poté připomněl, že skutečnost, že je hospodářský subjekt z ekonomického hlediska dotčen určitým opatřením více než jeho konkurenti, neumožňuje tento hospodářský subjekt individualizovat. Konečně Tribunál rozhodl, že navrhovatelky patří do kategorie hospodářských subjektů vymezených podle objektivních kritérií, od kterých se neliší.

- 14 Na základě toho dospěl v bodě 52 napadeného usnesení k závěru, že navrhovatelky nejsou sporným rozhodnutím v rozsahu, v němž se týká podpory E 2/2005, osobně dotčeny.
- 15 V druhé řadě, co se týče sporného rozhodnutí v rozsahu, v němž se týká podpory N 642/2009, Tribunál konstatoval, že se navrhovatelky nemohou v rámci přezkumu nové podpory dovolávat údajně příznivější dřívější situace. Při zdůraznění, že sporné rozhodnutí prohlašuje podpory, jichž jsou navrhovatelky možnými příjemkyněmi, za slučitelné, v bodě 63 napadeného usnesení rozhodl, že navrhovatelky neprokázaly právní zájem na podání žaloby proti spornému rozhodnutí v rozsahu, v němž se týká podpory N 642/2009.
- 16 Tribunál proto odmítl žalobu v plném rozsahu jako nepřipustnou.

Návrhová žádání účastnic řízení

- 17 Svým kasačním opravným prostředkem navrhovatelky navrhují, aby Soudní dvůr:
- zrušil napadené usnesení,
 - vrátil věc Tribunálu a
 - uložil Komisi náhradu nákladů řízení.
- 18 Komise navrhuje, aby Soudní dvůr kasační opravný prostředek zamítl a uložil navrhovatelkám náhradu nákladů řízení.

Ke kasačnímu opravnému prostředku

- 19 Na podporu svého kasačního opravného prostředku navrhovatelky uplatňují tři důvody. První důvod vychází z nesprávného právního posouzení, nepřesného posouzení relevantních skutečností a nedostatku odůvodnění, jelikož Tribunál rozhodl, že přípustnost žaloby proti spornému rozhodnutí v rozsahu, v němž se týká podpory E 2/2005, závisí na otázce, zda jsou navrhovatelky skutečnými nebo možnými příjemkyněmi podpor. Druhý důvod vychází z nesprávného právního posouzení, nepřesného posouzení relevantních skutečností a nedostatku odůvodnění, jelikož Tribunál měl s ohledem na sporné rozhodnutí v rozsahu, v němž se týká podpory E 2/2005, za to, že navrhovatelky nepatří k „uzavřené skupině“ existujících wocos. Třetí důvod vychází z nesprávného právního posouzení, nepřesného posouzení relevantních skutečností a nedostatku odůvodnění, jelikož Tribunál shledal, že navrhovatelky nemají právní zájem na zrušení sporného rozhodnutí v rozsahu, v němž se týká podpory N 642/2009.
- 20 Vzhledem k tomu, že první dva důvody kasačního opravného prostředku směřují proti závěrům Tribunálu týkajícím se aktivní legitimace navrhovatelek, je třeba je zkoumat společně teprve poté, co bude nejdříve rozhodnuto o třetím důvodu kasačního opravného prostředku.

Ke třetímu důvodu kasačního opravného prostředku

Argumentace účastnic řízení

- 21 Nejprve mají navrhovatelky za to, že Tribunál v bodě 59 napadeného usnesení nesprávně vyšel z předpokladu, že podmínky uplatnění podpory N 642/2009 byly stanoveny vnitrostátními orgány, a nikoliv Komisí.

- 22 Dále podle nich Tribunál v bodě 59 napadeného usnesení nesprávně dospěl k závěru, že navrhovatelky nemají právní zájem na podání žaloby z důvodu, že není jisté, zda by Komise schválila režim podpor za jiných podmínek.
- 23 Konečně tvrdí, že za těchto okolností Tribunál neprávem nevyhověl žalobnímu důvodu navrhovatelek založenému na porušení jejich procesních práv v tom, že nemohly mít postavení zúčastněné strany.
- 24 Komise zdůrazňuje, že jelikož je podpora N 642/2009 novým režimem, navrhovatelky se nemohou dovolávat fiktivní situace před přijetím sporného rozhodnutí, která by pro ně byla příznivější.
- 25 Tento důvod je tudíž podle Komise třeba zamítnout jako neopodstatněný.

Závěry Soudního dvora

- 26 Co se týče prvního argumentu navrhovatelek, je nutno konstatovat, že Tribunál nevázal právní zájem navrhovatelek na podání žaloby proti spornému rozhodnutí v rozsahu, v němž se týká podpory N 642/2009, na otázku, do jaké míry byly podmínky pro provádění této podpory stanoveny samotnou Komisí nebo nizozemskými orgány.
- 27 Naproti tomu, jelikož se uvedené rozhodnutí týkalo oznámené nové podpory, Tribunál odůvodnil neexistenci právního zájmu na podání žaloby tak, že se v bodě 58 napadeného usnesení spokojil s tvrzením, že se navrhovatelky nemohou za tímto účelem dovolávat existence dřívější situace, kdy by podpora byla vyplacena za příznivějších podmínek, než jsou podmínky uvedené ve sporném rozhodnutí.
- 28 Co se týče druhého argumentu, je nutno konstatovat, že je namířen proti doplňujícímu důvodu uvedenému v bodě 59 napadeného usnesení, jehož vyvrácení by neumožnilo přiznat navrhovatelkám právní zájem na podání žaloby.
- 29 V každém případě, jak zdůraznil generální advokát v bodě 36 svého stanoviska, navrhovatelky vykládají uvedený bod 59 napadeného usnesení zjevně nesprávně. Z tohoto bodu totiž nevyplývá, že navrhovatelky nemají právní zájem na podání žaloby z důvodu, že není jisté, zda by Komise schválila režim podpor za jiných podmínek. Tribunál měl v úmyslu jen potvrdit, že za okolností projednávané věci se navrhovatelky nemohou dovolávat situace před přijetím sporného rozhodnutí, která by pro ně byla příznivější, jelikož nezískaly žádný nárok na obdržení zamýšlené podpory.
- 30 Co se týče třetího argumentu, Soudní dvůr již rozhodl, že pokud žalobce navrhuje zrušení rozhodnutí Komise nevznášet námitky z důvodu porušení jeho procesních práv, je na něm, aby prokázal, že Komise musela mít ve fázi předběžného přezkoumání oznámeného opatření pochybnosti ohledně slučitelnosti tohoto opatření se společným trhem (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 24. května 2011, Komise v. Kronoply a Kronotex, C-83/09 P, Sb. rozh. s. I-4441, bod 59).
- 31 V projednávaném případě byla nová podpora ve sporném rozhodnutí prohlášena za slučitelnou s vnitřním trhem na základě předběžného posouzení. Vzhledem k tomu, že navrhovatelky jsou možnými příjemkyněmi této nové podpory, nemohou tvrdit, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení vycházejícího z porušení jejich procesních práv.
- 32 Třetí důvod kasačního opravného prostředku je tudíž třeba zamítnout jako neopodstatněný.

K prvnímu a druhému důvodu kasačního opravného prostředku

Argumentace účastnic řízení

- 33 Navrhovatelky zaprvé tvrdí, že jelikož byly příjemkyněmi podpory E 2/2005 předtím, než byla změněna sporným rozhodnutím, Tribunál neprávem vycházel v bodech 44 a 45 napadeného usnesení z jejich postavení možných příjemců změněného režimu podpory, aby jim upřel postavení stran, které jsou tímto rozhodnutím osobně dotčeny. Jejich dřívější situace je totiž značně oslabena novými podmínkami pro poskytování podpor, jak vyplývají ze změn sporného rozhodnutí.
- 34 Zaprvé, budou-li muset být refinancovány existující půjčky poskytnuté na základě dřívějšího režimu a splatné po přijetí sporného rozhodnutí, mohou být zaručeny jen, pokud woco splnila nově vymezené podmínky v rámci podpory E 2/2005.
- 35 Zadruhé, pokud se půjčky týkaly dříve uznatelných investic, které po přijetí sporného rozhodnutí již nejsou způsobilé pro financování zaručené fondy, tyto investice budou muset být po splatnosti uvedených půjček financovány z externích fondů bez záruky.
- 36 Z toho vyplývá, že faktická situace navrhovatelek se liší od situace wocos, které nebyly schváleny před přijetím napadeného rozhodnutí.
- 37 Zadruhé se Tribunál opřel o příliš striktní definici pojmu „uzavřená skupina“.
- 38 Tribunál tak neprávem v bodě 46 napadeného usnesení odmítl okolnost, kterou kvalifikoval jako domněnku, že v budoucnu nebude v Nizozemsku schválena nová organizace jako woco.
- 39 Tribunál se ostatně dopustil nesprávného právního posouzení, když v bodě 51 napadeného usnesení vyžadoval, aby se navrhovatelky odlišovaly od jiných wocos, které existovaly před přijetím sporného rozhodnutí.
- 40 Komise uvádí, že závazky přijaté nizozemskými orgány se týkají pouze období po přijetí sporného rozhodnutí. Původní situace navrhovatelek tedy není tímto rozhodnutím dotčena. Navíc Komise nevyžadovala vrácení částek vyplacených na základě původního režimu podpory.
- 41 Komise zdůrazňuje, že nizozemské právní předpisy stanoví schválení nových organizací na základě objektivních kritérií. Navrhovatelky tedy nevyhnutelně patří ke skupině hospodářských subjektů, která může být rozšířena.

Závěry Soudního dvora

- 42 Úvodem je třeba zdůraznit, že sporné rozhodnutí bylo přijato dne 15. prosince 2009, tedy po vstupu Lisabonské smlouvy, kterou se mění Smlouva o ES, v platnost.
- 43 Mezi jinými změnami byla Lisabonskou smlouvou do věty tvořící čtvrtý pododstavec článku 263 SFEU doplněna třetí část, která zmírnila podmínky přípustnosti žalob na neplatnost podaných fyzickými a právními osobami proti unijním aktům. Tato část, aniž váže přípustnost žalob na neplatnost podaných fyzickými a právními osobami na podmínku osobního dotčení, totiž umožňuje tento procesní prostředek v případě právních aktů s obecnou působností [nařizovacích aktů], které nevyžadují přijetí prováděcích opatření a dotýkají se žalobce bezprostředně (rozsudek ze dne 3. října 2013, Inuit Tapiriit Kanatami a další v. Parlament a Rada, C-583/11 P, bod 57).

- 44 Je tedy třeba konstatovat, že čl. 263 čtvrtý pododstavec SFEU stanoví dva případy, kdy se fyzické či právnické osobě přiznává aktivní legitimace k podání žaloby proti aktu, jenž jí není určen. Zaprvé může být takováto žaloba podána za podmínky, že se tento akt dané osoby bezprostředně a osobně dotýká. Zadruhé může takováto osoba podat žalobu proti nařizovacímu aktu, který nevyžaduje přijetí prováděcích opatření, pokud se jí bezprostředně dotýká (rozsudek ze dne 19. prosince 2013, Telefónica v. Komise, C-274/12 P, bod 19).
- 45 V tomto kontextu je třeba připomenout, že kritérium, podle něhož je žaloba fyzické nebo právnické osoby proti rozhodnutí, jež jí není určeno, přípustná pouze za podmínek stanovených v uvedeném čl. 263 čtvrtém pododstavci SFEU, představuje nepominutelnou podmínku řízení, kterou mohou unijní soudy kdykoli i bez návrhu přezkoumat (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 23. dubna 2009, Markku Sahlstedt a další v. Komise, C-362/06 P, Sb. rozh. s. I-2903, bod 22).
- 46 Je však nesporné, že se Tribunál v napadeném rozhodnutí omezil na přezkum podmínek osobního dotčení navrhovatelek, aby prohlásil žalobu za nepřipustnou ve smyslu druhé části věty tvořící čtvrtý pododstavec článku 263 SFEU, aniž analyzoval přípustnost této žaloby s ohledem na ostatní méně přísné podmínky stanovené ve třetí části věty tvořící čtvrtý pododstavec tohoto článku 263 SFEU, jejímž přezkumu nebránilo konstatování nedostatku osobního dotčení.
- 47 Tribunál se tedy dopustil nesprávného právního posouzení.
- 48 Takové pochybení by nicméně bylo irelevantní, pokud by se ukázalo, že žaloba navrhovatelek nespĺňuje podmínky přípustnosti uvedené v třetí části věty tvořící čtvrtý pododstavec článku 263 SFEU.
- 49 Podle výše uvedeného ustanovení je možné podat žalobu na neplatnost proti nařizovacím aktům, které nevyžadují přijetí prováděcích opatření a žalobce se bezprostředně dotýkají.
- 50 V tomto ohledu již Soudní dvůr rozhodl, že pro účely posouzení, zda nařizovací akt vyžaduje přijetí prováděcích opatření, je nutno vycházet z postavení té osoby, která se na základě třetí části věty tvořící čtvrtý pododstavec článku 263 SFEU dovolává práva podat žalobu (výše uvedený rozsudek Telefónica v. Komise, bod 30).
- 51 Mimoto pro ověření, zda napadený akt vyžaduje přijetí prováděcích opatření, je třeba se řídit jen předmětem žaloby (výše uvedený rozsudek Telefónica v. Komise, bod 31).
- 52 V projednávané věci je cílem žaloby navrhovatelek zrušení sporného rozhodnutí, kterým Komise potvrzuje slučitelnost podpory E 2/2005 se společným trhem v důsledku závazků přijatých orgány Nizozemského království, které mění režim podpor, jejichž příjemci byly navrhovatelky. Z bodu 41 odůvodnění sporného rozhodnutí vyplývá, že tyto závazky budou provedeny ministerskou vyhláškou a novým zákonem o bydlení.
- 53 Kromě toho sporné rozhodnutí nevymezuje zvláštní a konkrétní důsledky použití závazků orgánů Nizozemského království, přijatých v rámci podpory E 2/2005, pro činnosti navrhovatelek. Tyto důsledky se projeví v rámci aktů přijatých při provádění ministerské vyhlášky a nového zákona o bydlení, které jako takové představují prováděcí opatření, jež jsou vyžadována sporným rozhodnutím ve smyslu třetí části věty tvořící čtvrtý pododstavec článku 263 SFEU.
- 54 Z tohoto důvodu nezávisle na otázce, zda je sporné rozhodnutí „nařizovacím aktem“ ve smyslu výše uvedeného ustanovení, je nesprávné právní posouzení, kterého se Tribunál dopustil v napadeném rozhodnutí, když nepřezkoumal přípustnost této žaloby rovněž s ohledem na podmínky přípustnosti stanovené v třetí části věty tvořící čtvrtý pododstavec článku 263 SFEU, irelevantní, protože žaloba navrhovatelek na neplatnost uvedené podmínky nespĺňuje.

- 55 Po tomto upřesnění je třeba přistoupit k přezkumu prvního a druhého důvodu navrhovatelek uvedených na podporu jejich kasačního opravného prostředku.
- 56 V tomto ohledu je nesporné, že jedinou osobou, které je sporné rozhodnutí určeno, je Nizozemské království.
- 57 Jak Tribunál připomněl v bodě 28 napadeného usnesení, třetí osoby mohou být osobně dotčeny rozhodnutím určeným jiné osobě pouze tehdy, když je toto rozhodnutí zasahuje z důvodu určitých vlastností, které jsou pro ně zvláštní, nebo faktické situace, která je vymezuje vzhledem ke všem ostatním osobám, a tím je individualizuje způsobem obdobným tomu, jakým by byla individualizována osoba, které je takové rozhodnutí určeno (rozsudky Soudního dvora ze dne 15. července 1963, Plaumann v. Komise, 25/62, Sb. rozh. s. 197, bod 223; ze dne 29. dubna 2004, Itálie v. Komise, C-298/00 P, Recueil, s. I-4087, bod 36; výše uvedený rozsudek Inuit Tapiriit Kanatami a další v. Parlament a Rada, bod 72, jakož i výše uvedený rozsudek Telefónica v. Komise, bod 46).
- 58 V tomto ohledu je pravda, jak zdůraznil Tribunál v bodě 47 napadeného usnesení, že pouhá možnost určit více či méně přesně počet, nebo dokonce i totožnost právních subjektů, na něž se opatření použije, nikterak neznámá, že tyto subjekty musí být považovány za osobně dotčené tímto opatřením, pokud se toto použití provádí na základě objektivní právní nebo skutkové situace definované dotčeným aktem (viz výše uvedený rozsudek Telefónica v. Komise, bod 47).
- 59 Z ustálené judikatury nicméně vyplývá, že pokud se rozhodnutí dotýká skupiny osob, jež byly nebo mohly být známy v okamžiku přijetí tohoto aktu, a na základě kritérií, která jsou členům skupiny vlastní, mohou být tyto osoby tímto aktem osobně dotčeny v rozsahu, v němž patří do omezené skupiny hospodářských subjektů, přičemž tomu tak může být zejména v případě, že rozhodnutí mění práva, která jednotlivec nabyl před jeho přijetím (v tomto smyslu viz rozsudek Komise v. Infront WM, C-125/06 P, Sb. rozh. s. I-1451, body 71 a 72 a uvedená judikatura).
- 60 V projednávané věci je třeba nejprve uvést, jak konstatoval Tribunál v bodě 31 napadeného usnesení, že jelikož postavení wocos je příznáváno na základě systému schválení královskou vyhláškou, jejich počet a jejich totožnost byly v okamžiku přijetí sporného rozhodnutí přesně určeny.
- 61 Mimoto není zpochybňováno, že sporné rozhodnutí změnilo ode dne 1. ledna 2011, kdy vstoupil v platnost nový zákon o bydlení, režim podpor, kterého až do tohoto dne využívaly schválené wocos, což ztížilo podmínky výkonu činnosti oproti dřívějšímu, zejména s ohledem na skutečnost, kterou navrhovatelky zdůraznily na jednání, že pod záštitou změněného režimu je prostor pro uvážení při volbě nájemníků vhodných pro bydlení spravované wocos omezen a záruční výpůjční fondy, kterých využívaly, přestaly existovat.
- 62 Za těchto okolností je třeba rozhodnout, že navrhovatelky patří k uzavřené skupině hospodářských subjektů, což je ve vztahu k tomuto rozhodnutí v rozsahu, v němž se týká podpory E 2/2005, individualizuje.
- 63 Tribunál se tedy dopustil nesprávného právního posouzení, když rozhodl, že navrhovatelky nejsou osobně dotčeny sporným rozhodnutím v rozsahu, v němž se týká podpory E 2/2005.
- 64 Z těchto úvah vyplývá, že napadené usnesení musí být zrušeno v rozsahu, v němž z něho vyplývá, že navrhovatelky nejsou osobně dotčeny sporným rozhodnutím v rozsahu, v němž se týká podpory E 2/2005.

K přípustnosti žaloby v prvním stupni

- 65 V souladu s čl. 61 prvním pododstavcem druhou větou statutu Soudního dvora může Soudní dvůr v případě, že zruší rozhodnutí Tribunálu, vydat sám konečné rozhodnutí ve sporu, pokud to soudní řízení dovoluje.
- 66 Ačkoli Soudní dvůr není v této fázi řízení schopen rozhodnout o meritu žaloby podané k Tribunálu, má naproti tomu k dispozici informace nezbytné ke konečnému rozhodnutí o přípustnosti uvedené žaloby proti spornému rozhodnutí v rozsahu, v němž se týká podpory E 2/2005.
- 67 V tomto ohledu je třeba zaprvé připomenout, že žaloba na neplatnost podaná fyzickou nebo právnickou osobou je přípustná pouze v případě, že tato osoba má zájem na zrušení napadeného aktu. Předpokladem takového zájmu je, že samotné zrušení tohoto aktu může vyvolat právní následky a že žaloba může ve výsledku přinést straně, která ji podala, prospěch (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 17. září 2009, Komise v. Koninklijke FrieslandCampina NV, C-519/07 P, Sb. rozh. s. I-8495, bod 63).
- 68 Zadruhé musejí být navrhovatelky v souladu s druhou částí věty tvořící čtvrtý pododstavec článku 263 SFEU dotčeny nejen osobně, ale i bezprostředně aktem, jehož zrušení se domáhají, v tom smyslu, že tento akt musí mít bezprostřední účinky na právní situaci těchto osob a neponechávat orgánům pověřeným jeho provedením žádnou posuzovací pravomoc, přičemž toto provedení má být čistě automatické povahy a vyplývat výlučně z unijní právní úpravy, aniž by bylo třeba použít další zprostředkující normy (v tomto smyslu viz výše uvedený rozsudek Komise v. Koninklijke, body 48 a 49).
- 69 Vzhledem k tomu, že v projednávaném případě z bodu 66 toho rozsudku vyplývá, že změny režimu podpor E 2/2005 ztěžovaly oproti dřívějšímu podmínky výkonu činností wocos, účinkem zrušení sporného rozhodnutí by v rozsahu, v němž se týká uvedeného režimu podpor, bylo zachování dřívějších podmínek, které jsou pro schválené wocos příznivější.
- 70 Proto je třeba konstatovat, že navrhovatelky mají legitimní zájem na zrušení sporného rozhodnutí v rozsahu, v němž se týká podpory E 2/2005.
- 71 Kromě toho je třeba připomenout, že Komise přijala sporné rozhodnutí, jak vyplývá z jeho bodu 74 odůvodnění, v souladu s čl. 19 odst. 1 nařízení č. 659/1999.
- 72 Jak přitom připomněl generální advokát v bodech 43 až 45 svého stanoviska, návrhy členských států se v rámci postupu podle čl. 19 odst. 1 nařízení č. 659/1999 stávají závaznými právě rozhodnutím, kterým Komise tyto návrhy přijímá.
- 73 V tomto ohledu okolnost, že změny přijaté sporným rozhodnutím převzala nizozemská právní úprava, neumožňuje zpochybnit toto zjištění. Jak rovněž uvedl generální advokát v bodech 94 a 98 svého stanoviska, Nizozemské království totiž při provádění sporného rozhodnutí nemá posuzovací pravomoc.
- 74 Je tedy třeba rozhodnout, že sporné rozhodnutí v rozsahu, v němž se týká podpory E 2/2005, má bezprostřední účinky na právní postavení navrhovatelek.
- 75 Ze všech těchto úvah vyplývá, že žaloba na neplatnost podaná navrhovatelkami u Tribunálu musí být prohlášena za přípustnou, jelikož navrhovatelky zaprvé mají právní zájem na podání žaloby proti spornému rozhodnutí v rozsahu, v němž se týká podpory E 2/2005, a zadruhé jsou osobně a bezprostředně dotčeny sporným rozhodnutím v rozsahu, v němž se týká podpory E 2/2005.

K nákladům řízení

⁷⁶ Vzhledem k tomu, že se věc vrací zpět Tribunálu, je třeba rozhodnout o nákladech řízení souvisejících s tímto řízením o kasačním opravném prostředku později.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

- 1) Usnesení Tribunálu Evropské unie ze dne 16. prosince 2011 *Stichting Woonpunt a další v. Komise (T-203/10)* se zrušuje v rozsahu, v němž prohlásilo za nepřijatelnou žalobu na neplatnost podanou společností *Stichting Woonpunt* a dalšími proti rozhodnutí Evropské komise C(2009) 9963 final ze dne 15. prosince 2009 nazvanému „Státní podpory E 2/2005 a N 642/2009 – Nizozemsko – Existující podpora a zvláštní podpora projektů pro společnosti působící v oblasti bydlení“ v rozsahu, v němž se toto rozhodnutí týká režimu podpor E 2/2005.
- 2) Kasační opravný prostředek se ve zbývajících částech zamítá.
- 3) Žaloba na neplatnost uvedená v bodě 1 tohoto výroku je přípustná.
- 4) Věc se vrací zpět Tribunálu Evropské unie, aby rozhodl o meritě žaloby na neplatnost uvedené v bodě 1 tohoto výroku.
- 5) O nákladech řízení bude rozhodnuto později.

Podpisy.